

CHÌA KHÓA CHO SỰ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CỦA NGÀNH HÀNG KHÔNG TẠI VIỆT NAM

✍ TS. PHẠM VĂN HỒNG

Ngành hàng không đóng vai trò trọng yếu đối với tiềm năng tăng trưởng của mọi nền kinh tế, đặc biệt là với nền kinh tế đang phát triển như Việt Nam. Trong thời đại toàn cầu hóa, ngành hàng không tạo điều kiện thuận lợi cho việc di chuyển của con người và phục vụ hoạt động xuất nhập khẩu cũng như đầu tư nước ngoài, vốn là chìa khóa để phát triển kinh tế. Cho nên, sự suy giảm của ngành cũng là một biểu hiện của suy giảm kinh tế quốc gia.

Trong các năm 2021-2022, đại dịch Covid-19 đã gây những hậu quả nặng nề cả về kinh tế, xã hội và sự sống của con người trên thế giới, trong đó nền kinh tế và ngành hàng không Việt Nam cũng không là ngoại lệ. Điều đáng mừng là sau khi đại dịch Covid được khống chế, ngành hàng không nước ta đã từng bước hồi phục và có bước phát triển. Nhưng vấn đề quan trọng là phải làm sao để không chỉ phát triển nhanh, mà phải đảm bảo cho sự phát triển

Năm 2024, dự báo tình hình kinh tế - xã hội vẫn có những thuận lợi và khó khăn, thách thức đan xen; các hoạt động thương mại, đầu tư, du lịch và thị trường vận tải hàng không tiếp tục phục hồi. Tuy nhiên, tình hình xung đột Nga - Ukraine, suy thoái kinh tế tại nhiều nước, tình hình lạm phát, biến động tỷ giá... vẫn tiếp tục ảnh hưởng không nhỏ đến hoạt động SXKD của ngành hàng không Việt Nam nên rất cần phải có những giải pháp phù hợp mới đảm bảo cho sự phát triển nhanh và bền vững. Vậy, đâu là “chìa khóa” cho vấn đề này của ngành hàng không?

bền vững! Và “Chìa khóa” cho mục tiêu này là sự tổng hợp của nhiều yếu tố cần thực hiện, chứ không thể chỉ là một yếu tố đơn lẻ nào.

Hàng không cũng là một ngành có tính đặc thù cao. Trong đó, nhiệm vụ quan trọng nhất và mang tính cốt lõi là bảo đảm an toàn cho mọi hoạt động và các chuyến bay. Đó là một yêu cầu không thể đánh đổi đối với ngành hàng không. Việt Nam là quốc gia đã duy trì an toàn hàng không liên tục trong nhiều năm liền, góp phần quan trọng để ngành hàng không dần dựng đạt được những bước phát triển vượt bậc.

Để bảo đảm an toàn hàng không, rất cần phải có các giải pháp tổng thể, đồng bộ, trong đó phải đặc biệt chú trọng 3 nội dung gồm: xây dựng, hoàn thiện thể chế; nguồn nhân lực và phát triển hạ tầng. Mọi cá nhân trong ngành đều phải có trách nhiệm tham gia vào công tác bảo đảm an toàn của tổ chức. Cán bộ, công nhân viên phải đồng thuận, cùng nhận

thức đúng đắn về công tác an toàn; muốn vậy các hãng hàng không phải triển khai các khóa huấn luyện, đào tạo bằng nhiều hình thức, nhằm nâng cao nhận thức và thấu hiểu hoạt động khai thác an toàn trong ngành.

Trong thực tế, ngành hàng không nước ta đã gặt hái được những kết quả tích cực trong lĩnh vực an toàn và khai thác, nổi bật là đã 25 năm duy trì liên tục không xảy ra tai nạn hàng không thương mại. Các hãng hàng không Việt Nam đều được IATA cấp chứng nhận an toàn khai thác. Được như vậy là nhờ Chính phủ và các bộ, ngành, doanh nghiệp đã nỗ lực triển khai toàn diện nhiều giải pháp; bao gồm việc xây dựng hệ thống văn bản pháp luật đồng bộ, toàn diện về an toàn hàng không, ban hành Luật Hàng không dân dụng Việt Nam từ năm 2006 cùng các nghị định, thông tư, hướng dẫn thực hiện. Từ năm 2013, Bộ GTVT đã triển khai chương trình an toàn quốc gia lĩnh vực hàng không dân dụng, thể hiện cam kết mạnh mẽ và rõ ràng của Việt Nam trong việc bảo đảm an toàn hàng không trên nguyên tắc tuân thủ chặt chẽ các quy định của quốc tế.

Một yếu tố hết sức quan trọng là sự đoàn kết, thống nhất nhận thức và hành động, tiếp

tục nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức Đảng; tăng cường đoàn kết, thống nhất lãnh đạo hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Bên cạnh đó, mỗi đơn vị phải không ngừng nâng cao vai trò và hiệu quả công tác điều hành, chuẩn bị nguồn lực để nắm bắt cơ hội, mở rộng, phát triển kinh doanh và chủ động điều hành hoạt động SXKD trong mọi tình huống.

Liên quan vấn đề con người, có thể nói đến nay lĩnh vực hàng không Việt Nam vẫn thiếu đội ngũ nhân viên có trình độ cho các vị trí chuyên môn và quản lý; vẫn còn phải thuê một số lượng đáng kể từ nước ngoài; vừa tốn kém, vừa thiếu tính chủ động, cũng vừa là sự lãng phí khi nước ta được coi là có lực lượng lao động lớn. Về vấn đề này, Phó Tổng Giám đốc Vietjet Hồ Ngọc Yến Phương cho rằng: «*Thị trường lao động hàng không có phần mở hơn nhưng chưa thực sự phát triển xứng với tiềm năng của nó, cả về đầu vào lẫn đầu ra. Nghề nghiệp hàng không như phi công, tiếp viên, kỹ sư, cán bộ quản lý chuyên môn... khi trở thành một nghề được đào tạo ở các trường đại học, đào tạo nghề chuyên nghiệp thì chắc chắn sẽ mang tới nhiều cơ hội việc làm cho các bạn trẻ cũng như đáp ứng tốt hơn nhu cầu phát*

triển của ngành". Trong khi đó, theo Giáo sư Pier Marzocca - Phó trưởng khoa Kỹ thuật Vũ trụ và Hàng không thuộc Phân viện STEM, Đại học RMIT: "Để phục hồi bền vững, ngành hàng không rất cần nhân tài phù hợp để quản lý và vận hành toàn bộ hệ sinh thái ngành. Nếu Việt Nam đào tạo thành công nhân tài đạt tiêu chuẩn quốc tế thì trong tương lai gần, Việt Nam có thể hướng tới mục tiêu cung cấp lao động kỹ năng cao trong lĩnh vực này trước hết cho khu vực và sau đó là toàn cầu". Như vậy, việc chủ động đào tạo lực lượng lao động có tính chuyên nghiệp và chất lượng cao cho ngành hàng không đang là một yêu cầu thiết thực ở nước ta hiện nay và cho cả lâu dài. Song song với đào tạo và phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, để phát triển bền vững, ngành hàng không cần tiếp tục đầu tư vào công nghệ và trang thiết bị hiện đại để đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng của khách hàng và nâng cao chất lượng dịch vụ.

Ở tầm vĩ mô, các chuyên gia cho rằng, để vượt qua những khó khăn và thách thức phải đối mặt trong thời gian tới, tạo tiền đề tích cực cho

sự phát triển bền vững của ngành hàng không nước ta, Chính phủ cần xây dựng và hoàn thiện Đề án tổng thể nhằm cơ cấu lại ngành hàng không (gồm cả các hãng bay và tổng công ty cảng hàng không); bao gồm các nội dung: Tiếp tục thực hiện các chính sách hỗ trợ giúp các doanh nghiệp hàng không có thể nhanh chóng khắc phục hậu quả do COVID-19 để lại để phục hồi và phát triển nhanh hơn. Cùng với đó, Nhà nước cần tăng cường hỗ trợ các doanh nghiệp ngành hàng không, du lịch và trực tiếp tổ chức các hoạt động quảng bá về Việt Nam để giúp ngành hàng không, du lịch thu hút thêm khách quốc tế, đồng thời thu hút thêm các nhà đầu tư quốc tế đầu tư phát triển kinh tế nói chung, phát triển ngành hàng không Việt Nam nói riêng. Tiếp tục đầu tư xây dựng, mở rộng, đồng bộ hóa hệ thống kết cấu hạ tầng của ngành hàng không và liên quan tới hoạt động của ngành hàng không Việt Nam. Tăng cường việc ứng dụng khoa học, công nghệ tiên tiến trong công tác quản lý nhà nước về hàng không; Xây dựng chiến lược đào tạo, phát triển đội ngũ nhân lực cho ngành hàng không./.